

דף למנחה: חשיבותו של השורש

משנה, סדר נזיקין, מסכת אבות: המשנה היא הקובץ הראשון בתורה שבעל פה, והיא מכילה הלכות שאמרו התנאים. ישנן דעות שונות מתי הוחל בניסוח המשנה, אך מוסכם כי עריכתה וניסוחה הסופיים נעשו בסוף תקופת התנאים, בתחילת המאה השלישית, על ידי רבי יהודה הנשיא וחכמי דורו. המשנה מחולקת לשישה סדרים.

סדר נזיקין הוא הסדר הרביעי מבין ששת סדרי משנה. הסדר עוסק בסדרים חברתיים, ובפרט בהלכות נזקי רכוש, פגיעות בדם, הלכות שכנים ושותפים לדירה, סדרי בתי המשפט, סדר הדין הפלילי והלכות שופטים ודיינים. כמו כן, סדר זה מכיל אמרות חכמים, המרוכזות במסכת אבות, עדויות של חכמים על הלכות קדומות ויוצאות דופן (מסכת עדויות) ודיני עבודה זרה (מסכת עבודה זרה).

שורש הוא איבר הקיים אצל צמחי זרע וחלק מהשרכים. השורש מתפתח לרוב מתחת לפני הקרקע ומשמש לעגינת הצמח בקרקע וכן לספיגת מים וחומרים אי אורגניים. תפקידו של השורש בצמח לא מסתיים באספקת מזון מן הסביבה. בנוסף לכך, השורש יכול לשמש לאגירת מזון, לאזור, לרבייה אל זווית, ובצמחים אפיפיטיים גם לתמיכה או לאחיזה. השורש נבדל משאר חלקי הצמח על ידי תכונות מבניות הייחודיות לו.

לאה גולדברג

לאה גולדברג

משוררת, סופרת, מבקרת, מתרגמת וחוקרת ספרות עברית. נולדה בקניסברג שבפרוסיה וגדלה בקובנה שבליטא. משנת 1918 למדה בגימנסיה העברית שבקובנה. בשנת 1933 קיבלה תואר דוקטור לבלשנות שמית. את יצירתה הספרותית החלה עוד בליטא, שם פורסמו שירים ומאמרים פרי עטה בכתבי עת עבריים. בליטא נמנתה גולדברג עם חברי קבוצת הסופרים "פתח".

ב-1935 עלתה לארץ ועסקה בהוראה בבית ספר תיכון בתל אביב; עבדה במערכת העיתונים "דבר", "על המשמר", "דבר לילדים", "על המשמר לילדים" ו"אורות קטנים". בין השנים 1943-1944 ערכה את ספרי הילדים ב"הוצאת הפועלים".

בשנת 1952 החלה לאה גולדברג ללמד בחוג לספרות עברית באוניברסיטה העברית בירושלים. משנת 1963 עמדה בראש החוג לספרות השוואתית באוניברסיטה. בארץ השתייכה גולדברג לקבוצת המשוררים המודרניסטים ונמנתה בין חברי חבורת הסופרים "חדיו", בראשות שלונסקי, אשר הוציאה לאור את השבועונים "טורים" ו"כתובים".

אורנים ויעור קק"ל

האורן הוא עץ מחטני ירוק עד ממשפחת האורניים. ישנם בין 70 ל-100 מינים של עצי אורן, שניים מהם נחשבים כטבעיים בישראל: אורן ירושלים ואורן הצנובר – הראשון עדיין מאכלס טבעית מקומות

מדור חינוך – לאנשי חינוך והדרכה: <http://www.kkl.org.il/youth-and-education>

חלון ירוק – אתר קק"ל לצעירים: <http://www.greenwin.kkl.org.il>

© כל הזכויות שמורות לקרן קימת לישראל, החטיבה לחינוך ולקהילה

החטיבה לחינוך ולקהילה, המחלקה הפדגוגית

שונים בארץ, כמו שמורת המסרק והרי הכרמל, ואילו השני נחשב למין ים תיכוני כללי. ישנן עדויות להימצאותן של חורשות אורן הצנובר טבעיות באזורי עמק חפר ויפו, שכנראה בוראו על ידי האדם.

בארץ נותרו מעט מאוד עומדים טבעיים של אורן ירושלים (אם בכלל). תפוצתו המקורית היא מזרח ים תיכונית. האדם נטע את העץ באורח יזום בשטחים גדולים, בעיקר באזורי ההר, מהגליל ועד לדרום הרי יהודה. את הנטיעות החל שירות הייעור של המנדט הבריטי בשנות ה-20 של המאה הקודמת, וקק"ל המשיכה בהן. אורן ירושלים נבחר כעץ הייעור העיקרי בגלל עמידותו הגבוהה לתנאי יובש. במקומות שונים הוא מתפשט מהיערות הנטועים וחודר לחבורות עצים ושיחים ים תיכוניים.

נטיעת עצי אורן ירושלים (מין טבעי בישראל) שיקמה את בתי הגידול. יתרה מזאת, בצילם החלקי של האורנים קיימת התפתחות של עצים רחבי עלים, הזקוקים לתנאים נוחים יותר ואינם מתפתחים היטב בקרינת שמש ישירה. בהקשר זה היה הייעור באורנים מעשה מפואר שנעשה בעמל רב, בתקופה שבה עלו היערנים אל ההר עם השתילים על הגב.

לתפיסה הרווחת, שלפיה האורן נשרף בקלות רבה יותר מהעצים רחבי העלים בחורש, אין אחיזה במציאות. בכל שנה נשרפים שטחי חורש טבעי נרחבים לא פחות מאורנים. זאת ועוד: החורש הסבוך והבלתי עביר הופך בדרך כלל שרפות ענק לקטסטרופה קשה מאוד לכיבוי. יערני קק"ל מתייחסים בשוויון מלא לכל מיני העצים.

קק"ל מובילה תהליך של טיפוח וניהול יערות כ"יערות בני קיימא". משמעות הדבר היא שמירה על משאבי היער לטובת הדורות הבאים, טיפוחם, תוך התבססות על תהליכי חידוש טבעי, וניהולם כך שיתמכו במגוון מיני צומח ובעלי חיים. ייעור בר קיימא משמעותו גם תמיכה בקהילה הסובבת את היער. חשוב לזכור כי המעבר של קק"ל ליער בר קיימא חייב שינוי באופי הנטיעה לכיוון מגוון מיני צומח, אשר מחד גיסא ייצרו יער מעורב של רחבי עלים, התומך במגוון מינים ביולוגי, ומאידך גיסא יתמכו בצורך של הנופשים לצל ובעצי בוסתן לקטיף פרי על ידי המטיילים.

פניה ברגשטיין

סופרת ומשוררת ישראלית, חברת קיבוץ גבת. פניה ברגשטיין נולדה בשנת 1908 בעיר שצ'וצ'ין שבאימפריה הרוסית (כיום בפולין). אביה, שהיה מורה לעברית, הקנה לה את ידיעת הלשון העברית וספרותה. בעודה לומדת בבית הספר התיכון, הצטרפה לתנועת "החלוץ הצעיר". בגיל 18, לאחר שהשתתפה בסמינריון ראשון של "החלוץ" שנערך בוורשה, הצטרפה להכשרה בצ'רלונה, שם נודע לה על מחלת הלב, שממנה סבלה בשארית חייה. היא החלה לפרסם שירים ורשימות בעיתוני התנועה. על שירה הראשון, "חלומי", שהתפרסם ב"היום", חתמה בשם העט "בת אור".

בשנת 1930 עלתה ברגשטיין לארץ ישראל עם חברה לחיים אהרן ויינר והתיישבה בקיבוץ גבת. לזוג נולד בן יחיד, גרשון. בקיבוץ קיוותה למצוא חיים שלווים, אך מחלת הלב שבה לקתה גברה, ושנים רבות היא נאלצה להישאר בביתה או לשהות בבית חולים.

בקיבוץ עבדה ברגשטיין בעבודת אריזה בעונות בציר הענבים. בנוסף לכך, עבדה בתחום החינוך והייתה מדריכת נוער של ילדי גבת בתנועת "הנוער העובד". בתחום התרבות ערכה את יומן המשק של גבת, ניהלה חוג לספרות ונשאה הרצאות. היא נבחרה כנציגה לוועידות הקיבוץ המאוחד וההסתדרות. בשנת 1950 נפטרה בבית החולים בעפולה, בעודה בת 42 בלבד, והובאה לקבורה בקיבוץ גבת.

החטיבה לחינוך ולקהילה, המחלקה הפדגוגית

טיפים לניהול דיון:

- תחושת ביטחון: כדי לייצר תשתית לשיח פורה ומעמיק, על חברי הקבוצה שהם בוטחים בחבריהם, במנחה ובתהליך. מומלץ להדגיש בתחילת השיח, כי המעגל אינו שיפוטי וכי השיחה תהיה משמעותית ככל שתכיל מגוון רחב יותר של דעות.
- השקפות שונות: עודדו את המשתתפים להציג את עמדותיהם. כמו כן, נסו לאתגר אותם בהצגת כיווני חשיבה נוספים. הציגו בעצמכם עוד כיווני חשיבה ופרשנויות לקטעי הקריאה השונים.
- תרבות דיון: הקפידו על תרבות דיון, הקשבה והתייחסות לכל מי שבוחר לדבר. הימנעו מפיצול הדיון לדיון מרכזי ולדיוני משנה או לרחשים במקביל. גם כאשר מתפתח ויכוח, הקפידו כי הדיבור יהיה שקט, ממוקד בנושא הנדון ואינו סוטה לכיוונים אחרים.
- שקט: אל תחששו מזמן שבו המשתתפים מהרהרים בשאלה שהעלתם. אפשרו זמן לחשוב על השאלות ואל תחששו ממעט שקט.
- משתתפים שקטים: פנו באופן יזום לשקטים שבין המשתתפים והזמינו אותם להביע את דעתם בנושא.